

Άρθρο 246 : ΠΟΤΕ ΔΙΑΤΑΣΣΕΤΑΙ Η ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΚΔΙΚΑΣΗ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΕΚΚΡΕΜΩΝ ΕΝΩΠΙΩΝ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΔΙΚΩΝ.

Το δικαστήριο σε κάθε στάση της δίκης μπορεί, αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση κάποιου διαδίκου, να διατάξει την ένωση και συνεκδίκαση περισσότερων εκκρεμών ενώπιόν του δικών ανάμεσα στους ίδιους ή διαφορετικούς διαδίκους, αν υπάγονται στην ίδια διαδικασία και κατά την κρίση του διευκολύνεται ή επιταχύνεται η διεξαγωγή της δίκης ή επέρχεται μείωση των εξόδων.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Ι) Το δικαστήριο σε κάθε στάση της δίκης μπορεί, - αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση κάποιου διαδίκου, - να διατάξει την ένωση και συνεκδίκαση περισσότερων εκκρεμών δικών, αν υπάγονται στην ίδια διαδικασία και κατά την κρίση του διευκολύνεται ή επιταχύνεται η διεξαγωγή της δίκης ή επέρχεται μείωση των εξόδων της δίκης.

ΙΙ)Α) Μπορεί το δικαστήριο εφαρμόζοντας τις διατάξεις του άνω άρθρου να διατάξει την συνεκδίκαση λ.χ. αντίθετων αγωγών, αγωγής και ανταγωγής, ανακοπών κατά διαταγών πληρωμής, πολλών αιτήσεων διορθώσεως της ίδιας αποφάσεως.

Γ)Οι διατάξεις του άνω άρθρου εφαρμόζονται και στην πρωτοβάθμια δίκη και στη δευτεροβάθμια και στην αναιρετική δίκη.

Δ)Όταν διαταχθεί η συνεκδίκαση κατατίθενται κοινές προτάσεις και εκδίδεται μία οριστική αποχώρηση (Πρβλ. Μακρίδου εις Κεραμέα / Κονδύλη /Νίκα,όπ. σελίδα 520 υπό το άρθρο 246).

Άρθρο 249 : ΑΝΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ (ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΔΙΚΗΣ) ΕΩΣ ΟΤΟΥ ΠΕΡΑΤΩΘΕΙ ΤΕΛΕΣΙΔΙΚΑ Ή ΑΜΕΤΑΚΛΗΤΑ Η ΑΛΛΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ Ή ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΚΗ .

Αν η διάγνωση της (υπό κρίση) διαφοράς εξαρτάται ολικά ή εν μέρει από την ύπαρξη ή ανυπαρξία μιας (άλλης) έννομης σχέσης ή την ακυρότητα ή τη διάρρηξη μιας δικαιοπραξίας που συνιστά αντικείμενο άλλης δίκης εκκρεμούς σε πολιτικό ή διοικητικό δικαστήριο ή από ζήτημα που πρόκειται να κριθεί ή κρίνεται από διοικητική αρχή, το δικαστήριο μπορεί αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση κάποιου διαδίκου να διατάξει την αναβολή της συζήτησης εωσότου περατωθεί τελεσίδικα ή αμετάκλητα η άλλη δίκη ή εωσότου εκδοθεί από τη διοικητική αρχή απόφαση που δεν θα μπορεί να προσβληθεί.

Αν η διοικητική αρχή δεν έχει ακόμη ασχοληθεί με την υπόθεση, το δικαστήριο ορίζει προθεσμία, μέσα στην οποία ο διάδικος οφείλει να προκαλέσει με αίτηση την ενέργεια της αρχής.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Α)Αν η διάγνωση της υπό κρίση διαφοράς εξαρτάται ολικά ή εν μέρει:

α) από την ύπαρξη ή ανυπαρξία μιας άλλης έννομης σχέσης ή

β) από την ακυρότητα ή από την διάρρηξη μιας δικαιοπραξίας που συνιστά αντικείμενο άλλης δίκης εκκρεμούς σε πολιτικό ή διοικητικό δικαστήριο ή
 γ) από ζήτημα που πρόκειται να κριθεί ή κρίνεται από διοικητική αρχή, τότε το δικαστήριο μπορεί αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση κάποιου διαδίκου να διατάξει την αναβολή της συζήτησης έως ότου περατωθεί τελεσίδικα ή αμετάκλητα η άλλη δίκη ή έως ότου εκδοθεί από τη διοικητική αρχή απόφαση που δεν θα μπορεί να προσβληθεί.

Αν η διοικητική αρχή δεν έχει ακόμη ασχοληθεί με την υπόθεση, το δικαστήριο ορίζει προθεσμία, μέσα στην οποία ο διάδικος οφείλει να προκαλέσει με αίτηση την ενέργεια της αρχής.

Β) Το άρθρο 249 ΚΠολΔ εφαρμόζεται στην τακτική διαδικασία, στις ειδικές διαδικασίες και στην εκουσία δικαιοδοσία. (Βλ. Χ. Τριανταφυλλίδη εις Απαλαγάκη, ό.π.-σελ.492, περ.αρ.3)

Η αναστολή (: αναβολή) θα πρέπει να ενδείκνυται λόγω των δυσχερειών του νομικού ζητήματος και να μην παρελκύει απλώς την δίκη. (Βλ. Χ. Τριανταφυλλίδη εις Απαλαγάκη, ό.π.-σελ.492, περ.αρ.2).

Γ) Η απόφαση που διατάσσει την αναβολή(αναστολή) είναι μη οριστική. Συνεπώς και η εκκρεμοδικία διατηρείται και η απόφαση αυτή δεν προσβάλλεται με έφεση.

Είναι όμως δυνατόν ν' ανακληθεί και κατόπιν αιτήσεως του διαδίκου.

Δ) Η συζήτηση που επαναλαμβάνεται μετά την αναβολή (αναστολή) είναι συνέχεια της ανασταλείσης συζήτησης. (Βλ. Μακρίδου εις Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, ό.π. σελ.525 υπό 13).

Ε) Η απόφαση περί αναστολής της δίκης αποτελεί λογο ανωτέρας βίας, που συνεπάγεται την αναστολή της συμπλήρωσεως της παραγραφής εν επιδικία (255 ΑΚ). Η παραγραφή αναστέλλεται εφ' όσον συνεχίζεται η εκκρεμότητα της άλλης πολιτικής ή διοικητικής δίκης και κατά το τελευταίο εξάμηνο του χρόνου της παραγραφής. (Βλ. Μακρίδου εις Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, ό.π.σελ.525 υπό 14).

Άρθρο 262 : Η ΕΝΣΤΑΣΗ

1. Η ένσταση πρέπει να περιλαμβάνει ορισμένη αίτηση και σαφή έκθεση των (πραγματικών) γεγονότων που τη θεμελιώνουν.

Ο ενιστάμενος μπορεί να συμπληρώσει, να διευκρινίσει ή να διορθώσει τους ισχυρισμούς του με προφορική δήλωση που καταχωρίζεται στα Πρακτικά.

2. Ενστάσεις από δικαίωμα τρίτου επιτρέπονται μόνο στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Ι)Α) α) Ένσταση είναι αυτοτελής πραγματικός ισχυρισμός, που περιέχει (: περιλαμβάνει, στηρίζεται σε, θεμελιώνεται σε,) αναφέρεται σε πραγματικά γεγονότα, διάφορα των αποτελούντων την ιστορική (: πραγματική)

βάση της αγωγής, με τα οποία σκοπεύεται (: επιδιώκεται) (:ο οποίος αποσκοπεί)(=αίτημα) η απόρριψη της αγωγής ή η αναβολή της απαντήσεως στην αγωγή ή η αναβολή της δίκης(:της συζητήσεως). (Βλ. Γ. Ράμμο, Στοιχεία Ελληνικής Πολιτικής Δικονομίας, 1961, τόμ. Α΄, -σελ. 338-339).

β) Η πρόταση (:προβολή) ένστασης αποτελεί διαδικαστική πράξη με την οποία επιδιώκεται η απόρριψη της αγωγής ή η αναβολή της δίκης.

γ) Η ένσταση, όπως και η αγωγή, πρέπει να περιέχει ιστορική βάση, νομική βάση και αίτημα.

1) Ιστορική βάση της ένστασης είναι τα πραγματικά γεγονότα, (=ελάσσων πρόταση) που είναι διάφορα των πραγματικών γεγονότων, που αποτελούν την ιστορική βάση της αγωγής και πληρούν την νομοτυπική μορφή κανόνος δικαίου, (=μείζων πρόταση)(=νομική βάση) του οποίου η έννομη συνέπεια (=συμπέρασμα), όταν προταθεί (:προβληθεί) ως αίτημα στο Δικαστήριο στο οποίο εκκρεμεί η αγωγή, επιφέρει (:συνεπάγεται) την απόρριψη της αγωγής ή την αναβολή της δίκης. (=Νομικός συλλογισμός της ένστασης: Καθηγητής Χ. Φραγκίστας, Βλ. Κ. Μπέη, ό.π.σελ. 1127 υπό 15).

Ο ενιστάμενος μπορεί να συμπληρώσει, να διευκρινίσει ή να διορθώσει τους πραγματικούς ισχυρισμούς του της ένστάσεως με προφορική δήλωση που καταχωρίζεται στα Πρακτικά.

2) Το αίτημά της ένστασης στηρίζεται (:θεμελιώνεται) στην έννομη συνέπεια του κανόνος δικαίου του οποίου την νομοτυπική μορφή (:τις προϋποθέσεις εφαρμογής) πληρούν τα πραγματικά γεγονότα της ιστορικής βάσης της ένστασης. (Βλ. Γ. Ράμμο, ό.π.σελ. 340 υπό αα΄).

3) Η νομική βάση και η ιστορική βάση (δηλ. η μείζων πρόταση και η ελάσσων πρόταση του νομικού συλλογισμού της ένστασης)(ή αλλιώς: το ιστορικό μέρος και το νομικό μέρος της ένστασης) συναπαρτίζουν (:αποτελούν) το σκεπτικό ή αιτιολογικό μέρος της ένστασης.

Η ένσταση είναι νόμω βάσιμη όταν τα πραγματικά της γεγονότα πληρούν την νομοτυπική μορφή συγκεκριμένου κανόνα δικαίου, του οποίου η έννομη συνέπεια, προτεινόμενη στο δικαστήριο, οδηγεί σε απόρριψη της αγωγής ή σε αναβολή της δίκης.

δ) Ο ενιστάμενος φέρει το βάρος της αποδείξεως των αποτελούντων την πραγματική (:ιστορική) βάση της ενστάσεως του πραγματικών γεγονότων. (Βλ. Γ. Ράμμο, ό.π.σελ. 340 υπό ββ΄).

ε) Οι ενστάσεις δεν επιτρέπεται ν'αντιφάσκουν μεταξύ τους. Όλες οι αντιφάσκουσες μεταξύ τους ενστάσεις κηρύσσονται απαράδεκτες. (Βλ. Γ. Ράμμο, ό.π.σελ. 341).

στ) Ο ενάγων-καθ'ού η ένσταση, φέρει το βάρος:

1) της αρνήσεως της ιστορικής βάσης της προταθείσης ενστάσεως. Αν δεν αρνηθεί ο ενάγων την ιστορική βάση της εναντίον του ενστάσεως τότε ο ενιστάμενος εναγόμενος δεν υποχρεούται ν'αποδείξει τα πραγματικά γεγονότα που συνθέτουν την ιστορική βάση της ένστασής του.

2)της προτάσεως αντενστάσεων(λχ.αντένσταση κατά της ένστασης παραγραφής είναι ο ισχυρισμός διακοπής της παραγραφης),διότι αν γίνει δεκτή η παρακωλυτική ή καταργητική ή γνήσια ένσταση του εναγομένου,θ'απορριφθεί η αγωγή του ενάγοντος.(Βλ.Κ.Μπέη ,ό.π.σελ.1129 υπό18)

Β) Οι ενστάσεις διακρίνονται σε Ουσιαστικές και Δικονομικές.

Γ)Ουσιαστικές ενστάσεις είναι οι ενστάσεις που πηγάζουν από το Ουσιαστικό Δίκαιο, δηλ.στηρίζονται σε διατάξεις του Ουσιαστικού Δικαίου,ήτοι όλες οι κατωτέρω παρακωλυτικές,καταργητικές,γνήσιες και καταχρηστικές ενστάσεις.

Οι ουσιαστικές ενστάσεις υποδιαιρούνται σε :

α)Ενστάσεις παρακωλυτικές (ή διακωλυτικές,κατά Καθηγητή Χ.Φραγκίστα) της γενέσεως του ασκηθέντος με την αγωγή δικαιώματος,δηλ.που εμποδίζουν (:παρακω-λύουν) την γένεση του δικαιώματος που ασκήθηκε με την αγωγή και συνεπώς προτεινόμενες επιδιώκουν απόρριψη της αγωγής,λ.χ.

1)η ένσταση εικονικότητας-και συνεπώς ακυρότητας (138 ΑΚ) - της σύμβασης από την οποία γεννήθηκε το δικαίωμα ,που ασκήθηκε με την αγωγή,

2)η ένσταση ακυρότητας της σύμβασης από την οποία γεννήθηκε το δικαίωμα ,που ασκήθηκε με την αγωγή, επειδή ο αντισυμβληθείς ενάγων ήταν κατά την σύναψη της επίδικης σύμβασης ανίκανος προς δικαιοπραξία.

3) κ.ά.(Βλ.Γ.Ράμμο,ό.π.σελ.338 υπό Α'α').

β)Ενστάσεις καταργητικές (ή καταλυτικές ,κατά Καθηγητή Χ.Φραγκίστα) του ασκηθέντος με την αγωγή δικαιώματος,δηλ.πουκαταργούν(:ανατρέπουν,καταλύουν,εκμηδενί-ζουν) το δικαίωμα που ασκήθηκε με την αγωγή και συνεπώς προτεινόμενες επιδιώκουν απόρριψη της αγωγής,λ.χ.

1)η ένσταση εξοφλήσεως,

2)ή ένσταση παραγραφής,

3)η ένσταση αφέσεως χρέους,

4) κ.ά.(Βλ.Γ.Ράμμο,ό.π.σελ.338 υπό Α'α').

γ)Ενστάσεις γνήσιες,ήτοι ενστάσεις που στηρίζονται σε ουσιαστικό δικαίωμα αυτοτελές αντίπαλο του ασκηθέντος με την αγωγή ουσιαστικού δικαιώματος, που εμποδίζει (προσωρινώς=αναβλητικές ενστάσεις,ή διαρκώς=ανατρεπτικές ενστάσεις) (Βλ. Γ.Μπαλή,ό.π.παρ.137,σελ.365-366)] την ενέργεια του δικαιώματος που ασκήθηκε με την αγωγή και συνεπώς προτεινόμενες επιδιώκουν απόρριψη της αγωγής, λ.χ.

1)η ένσταση ακυρώσεως (της επίδικης)δικαιοπραξίας λόγω πλάνης,απάτης ή απειλής(140,147,150,154,155 Α.Κ.),

2)η ένσταση συμψηφισμού(440 ΑΚ),

3)η ένσταση παραγραφής (272 ΑΚ),

4)η ένσταση επισχέσεως (325 ΑΚ),

5) η ένσταση επισχέσεως λόγω δαπανών(326 ΑΚ),

6) η ένσταση μη εκπληρωθέντος συναλλάγματος (374 ΑΚ),

- 7) η ένσταση παροχής ασφαλείας (377 ΑΚ),
- 8) η ένσταση αρνήσεως εκπληρώσεως δωρεάς (501ΑΚ),
- 9) η ένσταση αρνήσεως δανείου σε πρόσωπο που κατέστη αφερέγγυο(809 ΑΚ),
- 10) η ένσταση διζήσεως (855 ΑΚ),
- 11) η ένσταση νομής ή κατοχής(1095 ΑΚ),
- 12) η ένσταση ασκήσεως αγωγής πρώτα κατά του πρωτοφειλέτου(1297 ΑΚ),
- 13) η ένσταση του εξαπογραφής κληρονόμου(1904ΑΚ),(Βλ.Ράμμο,ό.π.σελ.340,Γ.Μπαλή:Γεν.Αρχαί,ό.π.παρ.135,σ.359)

Οι γνήσιες ενστάσεις υποδιακρίνονται :

γα) σε ενστάσεις αναβλητικές.Είναι οι γνήσιες ενστάσεις που **εμποδίζουν προσωρινά την ενέργεια του δικαιώματος που ασκήθηκε με την αγωγή** ,λ.χ.

- 1)η ένσταση του μη ληξιπροθέσμου της απαιτήσεως,
- 2)η ένσταση της διζήσεως,
- 3)η ένσταση παροχής ασφαλείας,
- 4)η ένσταση επισχέσεως,
- 5)κ.ά.

γβ) σε ενστάσεις ανατρεπτικές. Είναι οι γνήσιες ενστάσεις που **εμποδίζουν διαρκώς την ενέργεια του δικαιώματος που ασκήθηκε με την αγωγή** , λ.χ.

- 1)η ένσταση συμψηφισμού,
- 2)η ένσταση του εξ απογραφής κληρονόμου,
- 3)η ένσταση της αναστροφής της πωλήσεως ή της μειώσεως του τιμήματος,
- 4) κ.ά.

γγ) σε ενστάσεις που δεν μπορούν να προβληθούν (:ασκηθούν) με αγωγή,λχ.

- 1)η ένσταση παραγραφής(272 ΑΚ),
  - 2)η ένσταση διζήσεως(855 ΑΚ),
  - 3)η ένσταση του εξ απογραφής κληρονόμου (1904 ΑΚ).
  - 4) κ.ά.
- (Βλ.Κ.Μπέη ,ό.π.σελ.1121 υπό 8 υπό το άρθρο 262 ΚΠολΔ)

γδ) σε ενστάσεις που μπορούν να ασκηθούν με αγωγή ,λ.χ.

- 1)η ένσταση ακυρώσεως (της επίδικης) δικαιοπραξίας λόγω πλάνης, απάτης ή απειλής (140,147,150,154, 155 Α.Κ.),
  - 2) κ.ά.
- (Βλ.Κ.Μπέη ,ό.π.σελ.1120 υπό 7 υπό το άρθρο 262 ΚΠολΔ).

δ) σε ενστάσεις καταχρηστικές ήτοι ενστάσεις ,που δεν στηρίζονται,όπως οι γνήσιες, σε αυτοτελές αντίπαλο του ασκηθέντος με την αγωγή ουσιαστικό δικαίωμα, και προτεινόμενες επιδιώκουν απόρριψη της αγωγής. λ.χ.

- 1)ένσταση εξοφλήσεως (416ΑΚ),
- 2)η ένσταση αφέσεως χρέους(454ΑΚ),
- 3)η ένσταση εικονικότητας της δικαιοπραξίας(138 ΑΚ),

- 4) ένσταση αντιθέτως της επίδικης σύμβασης στα χρηστά ήθη(178,179 ΑΚ),
 5) ένσταση ανικανότητας του εναγομένου προς δικαιοπραξία.
 6) κ.ά.
 (Βλ.Κ.Μπέη ,ό.π.σελ.1121 υπό 9 υπό το άρθρο 262 ΚΠολΔ).

Δ) Δικονομικές ενστάσεις είναι οι ενστάσεις που πηγάζουν από το Δικονομικό Δίκαιο,δηλ.στηρίζονται σε διατάξεις του Δικονομικού Δικαίου,λ.χ.

οι ενστάσεις που αναγράφονται στο άρθρο 263 ΚΠολΔ ήτοι

- 1)η ένσταση αναρμοδιότητας κατά τόπο, εκτός αν δεν επιτρέπεται παρέκταση,
- 2)η ένσταση υπαγωγής της διαφοράς σε διαιτησία,
- 3)η ένσταση έλλειψης εγγυοδοσίας,
- 4)η ένσταση της μη καταβολής των εξόδων της προηγούμενης δίκης,
- 5)η ένσταση της ύπαρξης ακόμη προθεσμίας για την αποποίηση κληρονομίας,δηλ. η ένσταση της μη παρέλευσης της προθεσμίας προς αποποίηση της κληρονομίας,
- 6)η ένσταση της μή παρέλευσης της προθεσμίας εμφανίσεως των προσεπικληθέντων αναγκαίων ομοδίκων ή του αληθούς κυρίου ή νομέως ή του δικονομικού εγγυητή.
- 7) η ένσταση εκκρεμοδικίας,
- 8) Η έλλειψη κάποιας διαδικαστικής προϋπόθεσης της δίκης.

Ο προτεινόμενος (:προβαλλόμενος)από τον διάδικο (λ.χ.από τον εναγόμενο) ισχυρισμός της έλλειψης κάποιας διαδικαστικής προϋπόθεσης της δίκης, κατά τον Καθηγητή Κ.Μπέη δεν αποτελεί δικονομική ένσταση,αλλ'αποτελεί άρνηση. (Βλ.Κ.Μπέη ,ό.π.σελ.1133 υπό 2.και σελ.1134 υπό 6, υπό το άρθρο 263 ΚΠολΔ).

Κατά την ταπεινή ,αλλ'υπεύθυνη, γνώμη μου,στηριζόμενη στην διδασκαλία του Πρύτανη των Ελλήνων Δικονομολόγων Καθηγητή Γ.Ράμμου, (Βλ.Γ.Ράμμος,ό.π.σελ.338,υπό I V ,Α' α'), αφού ο ισχυρισμός αυτός πηγάζει από το Δικονομικό Δίκαιο,δηλ.στηρίζεται σε διάταξη το Δικονομικού Δικαίου, είναι ένσταση.Άλλωστε δεν μπορεί να είναι άρνηση, δηλ.αρνητική απάντηση στην αγωγή,αφου ο ισχυρισμός αυτός της έλλειψης κάποιας διαδικαστικής προϋπόθεσης της δίκης δεν απαντά στην αγωγή ,δηλ. δεν απαντά την ιστορική βάση της αγωγής.(Βλ.ανωτέρω στην παρούσα ερμηνεία μου υπό το άρθρο 261 ΚΠολΔ.).

Την ίδια γνώμη .ότι δηλ. είναι ένσταση είχε διατυπώσει στο σύγγραμμά του:-
 Ερμηνεία του Κώδικος Πολιτικής Δικονομίας(Κατ'άρθρον)(1969)ο Αρεοπαγίτης Σ.Σταυρόπουλος,στην σελ.423,υπό 6.β.,στηριζόμενος στον Ευκλείδη Λ.:Ερμηνεία της Πολιτικής Δικονομίας(1932)και στους Glasson-Tissier-Morel:Σύστημα Πολιτικής Δικονομίας (μετάφραση:Γ.Ράμμου),,σελ.715.

- 9) η ένσταση δεδικασμένου,
- 10) η ένσταση ελλείψεως πληρεξουσιότητας,
- 11) η ένσταση της καθ'ύλην αναρμοδιότητας του δικαστηρίου,
- 12) κ.ά.

II)Ενστάσεις από δικαίωμα τρίτου επιτρέπονται μόνο στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος.

Άρθρο 263 : ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ (ΑΝΑΒΛΗΤΙΚΕΣ).

Κατά την συζήτηση πρέπει να προτείνονται, με ποινή απαραδέκτου:

- α) η αναρμοδιότητα, εκτός αν δεν επιτρέπεται παρέκταση,
- β) η υπαγωγή της διαφοράς σε διαιτησία,
- γ) η έλλειψη εγγυοδοσίας,
- δ) η μη καταβολή των εξόδων της προηγούμενης δίκης,
- ε) η ύπαρξη προθεσμίας για την αποποίηση κληρονομίας,
- στ) η προσεπίκληση ομοδίκων ή υπόχρεων για αποζημίωση.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Α)Κατά την συζήτηση πρέπει να προτείνονται (:προβάλλονται) ,από τον εναγόμενο,επί ποινή απαραδέκτου, οι εξής δικονομικές και δη αναβλητικές ενστάσεις:

- 1)η ένσταση αναρμοδιότητας κατά τόπο, εκτός αν δεν επιτρέπεται παρέκταση,
- 2) η ένσταση υπαγωγής της διαφοράς σε διαιτησία,
- 3)η ένσταση έλλειψης εγγυοδοσίας,
- 4)η ένσταση της μη καταβολής των εξόδων της προηγούμενης δίκης,
- 5)η ένσταση της ύπαρξης ακόμη προθεσμίας για την αποποίηση κληρονομίας,δηλ. η ένσταση της μη παρέλευσης της προθεσμίας προς αποποίηση της κληρονομίας,
- 6)η ένσταση της μή παρέλευσης της προθεσμίας εμφανίσεως των προσεπικληθέντων αναγκαίων ομοδίκων ή του αληθούς κυρίου ή νομέως ή του δικονομικού εγγυητή.

Άρθρο 321:ΟΙ ΟΡΙΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΠΡΟΣΒΛΗΘΟΥΝ ΜΕ ΑΝΑΚΟΠΗ ΕΡΗΜΟΔΙΚΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕ ΕΦΕΣΗ ΕΙΝΑΙ ΤΕΛΕΣΙΔΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΟΥΝ ΔΕΔΙΚΑΣΜΕΝΟ.

Όσες οριστικές αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων δεν μπορούν να προσβληθούν με ανακοπή ερημοδικίας και έφεση είναι τελεσίδικες και αποτελούν(:παράγουν)δεδικασμένο.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Ι)Οι οριστικές αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων,οι οποίες δεν μπορούν να προσβληθούν με (: δεν υπόκεινται σε) ανακοπή ερημοδικίας και έφεση είναι τελεσίδικες και αποτελούν (:παράγουν)δεδικασμένο.

ΙΙ)Α)Όπως εξέθεσα παραπάνω στην παρούσα ερμηνεία υπό το άρθρο 308 ΚΠολΔ :

Δικαστική απόφαση οριστική είναι η διαδικαστική πράξη του δικαστηρίου,η οποία εκδίδεται σε εκκρεμή δίκη,την οποία τερματίζει(:καταργεί) και έχει ως αντικείμενο την αυθεντική διάγνωση της επελεύσεως ή μή επελεύσεως των επικαλούμενων ή αποκρουόμενων από τους διαδίκους εννόμων συνεπειών (Βλ.Κ.Μπέη.ό.π.-σελ.1258,υπο ΙΙ.1.) - εν σχέσει προς την αιτηθείσα έννομη προστασία, την οποία ή παρέχει,υπο την μορφή της αναγνώρισης ή καταψήφισης ή της διάπλασης,δεχόμενη την αναγνωριστική ή καταψηφιστική αγωγή για το προσβληθέν δικαίωμα ή για το υπό διάπλαση δικαίωμα ή το

αιτηθέν ρυθμιστικό μέτρο της εκουσίας δικαιοδοσίας. ή την οποία (αιτηθείσα έννομη προστασία) δεν παρέχει, απορρίπτουσα την αγωγή.

Β) Η δικαστική απόφαση είναι συλλογισμός, που έχει:

- α) ως μείζονα πρόταση (= Νομική βάση) την νομοτυπική μορφή συγκεκριμένου κανόνα δικαίου,
- β) ως ελάσσονα πρόταση (= Ιστορική βάση, Ιστορικό μέρος) έχει τα επικληθέντα και αποδειχθέντα από τον ενάγοντα πραγματικά γεγονότα, τα οποία ή πληρούν (: συμπίπτουν με) (: υπάγονται στην) την νομοτυπική μορφή (: προϋποθέσεις εφαρμογής) συγκεκριμένου κανόνα δικαίου ή δεν πληρούν την νομοτυπική μορφή (: Η μείζων πρόταση και η ελάσσων πρόταση του Δικανικού συλλογισμού της δικαστικής απόφασης συναποτελούν το Σκεπτικό ή Αιτιολογικό μέρος της δικαστικής απόφασης), και
- γ) ως συμπέρασμα (= Διατακτικό) τις έννομες συνέπειες του εφαρμοστέου κανόνα δικαίου. (Πρβλ. Κ.Κεραμέα .ό.π.σελ.280 υπό 109).

Γ) Όπως παρατηρούμε ίδιο νομικό συλλογισμό με τον νομικό συλλογισμό της δικαστικής απόφασης περιέχει η αγωγή (ανωτέρω υπό Α'), στην θετική του όμως μορφή, ότι δηλ. κατά την άποψη τού ενάγοντα τα επικαλούμενα και αποδεικτέα πραγματικά γεγονότα, πληρούν την νομοτυπική μορφή (: προϋποθέσεις εφαρμογής) των συγκεκριμένου κανόνα δικαίου και συνεπώς το συμπέρασμα, δηλ. η έννομη συνέπεια του κανόνα δικαίου, πρέπει να επέλθει, δηλ. να γίνη δεκτό το αίτημά του ενάγοντα.

Δ) Οι δικαστικές αποφάσεις διακρίνονται :

- α) σε αποφάσεις κατ' αντιμωλίαν εκδοθείσες ήτοι αποφάσεις, που εκδόθηκαν μετά από συζήτηση στην οποία παρίσταντο όλοι οι διάδικοι και σε αποφάσεις εκδοθείσες ερήμην ήτοι αποφάσεις, που εκδόθηκαν μετά από συζήτηση στην οποία ένας τουλάχιστον διάδικος ήταν δικονομικά απών (: ερημοδίκησε).
- β) σε αποφάσεις οριστικές ήτοι αποφάσεις, που εκφέρουν οριστική κρίση και τερματίζουν την δίκη σε ορισμένο δικαστήριο και σε αποφάσεις μη οριστικές ήτοι σε αποφάσεις που διατάσσουν ωρισμένες ενέργειες προπαρασκευαστικές της οριστικής κρίσεως ή αναβάλλουν την δίκη. (Πρβλ. Κ.Κεραμέα .ό.π.σελ.280 υπό 109)

Ε) Οι οριστικές αποφάσεις δέχονται ή απορρίπτουν την αιτηθείσα (λ.χ. με την αγωγή) έννομη προστασία. (Πρβλ. Κ.Κεραμέα .ό.π.σελ.281 υπό 109)

ΣΤ) Οι οριστικές αποφάσεις που δέχονται την αγωγή διακρίνονται:

- α) σε αναγνωριστικές αποφάσεις, αν δέχονται αναγνωριστική αγωγή,
- β) σε καταψηφιστικές αποφάσεις, αν δέχονται αγωγή καταψηφιστική (: επιδικάσεως)
- γ) σε διαπλαστικές αποφάσεις, αν δέχονται διαπλαστική αγωγή.
- δ) σε αποφάσεις που δέχονται την αίτηση εκουσίας δικαιοδοσίας και διατάσσουν το αιτηθέν ρυθμιστικό μέτρο. (Πρβλ. Κ.Κεραμέα .ό.π.σελ.281 υπό 109)

Ζ) Οι οριστικές αποφάσεις αν δεν υπόκεινται σε ανακοπή ερημοδικίας και σε έφεση λέγονται τελεσίδικες αποφάσεις. (Η τελεσίδικία καλείται και τυπικό δεδικασμένο. -Βλ.Κ.Μπέη,-ό.π.σελ.1295, II.1.).

Οιοριστικές αποφάσεις, που δεν υπόκεινται σε έφεση λέγονται ανέκκλητες. (Βλ.Γ.Ράμμο.Στοιχεία.ό.π.σελ.411 υπό VI.Γ')

Η) Οι τελεσιδικές αποφάσεις αν δεν υπόκεινται σε αναψηλάφηση και σε αναίρεση λέγονται αμετάκλητες αποφάσεις. (Βλ.Γ.Ράμμο.Στοιχεία.ό.π.σελ.412 υπό Δ)

Θ) Οι (έννομες) συνέπειες (:Τα έννομα αποτελέσματα) (Οι ενέργειες) των τελεσιδικών δικαστικών αποφάσεων (ήτοι των οριστικών αποφάσεων , που δεν υπόκεινται σε ανακοπή ερημοδικίας και σε έφεση) διακρίνονται σε κύριες (ή ουσιώδεις) και δευτερεύουσες (ή παρεπόμενες). (Βλ.Γ.Ράμμο.Στοιχεία.ό.π.σελ.413 υπό III.A.))

Ι) Οι κύριες (ή ουσιώδεις) συνέπειες των τελεσιδικών δικαστικών αποφάσεων είναι :

α) η εκτελεστότητα των καταψηφιστικών αποφάσεων (όχι και των αναγνωριστικών, ούτε των διαπλαστικών αποφάσεων),

β) η διαπλαστική συνέπεια (: ενέργεια) των διαπλαστικών αποφάσεων και

γ) το δεδικασμένο (ή ουσιαστικό δεδικασμένο) όλων των τελεσιδικών αποφάσεων ήτοι αναγνωριστικών, καταψηφιστικών και διαπλαστικών. (Βλ.Γ.Ράμμο.Στοιχεία.-ό.π.σελ.413 υπό III.A)

ΙΑ) Οι δευτερεύουσες (ή παρεπόμενες) συνέπειες των τελεσιδικών δικαστικών αποφάσεων είναι λ.χ. οι εξής:

α) Η τελεσιδική δικαστική απόφαση που επιδικάζει χρηματική παροχή ή άλλη παροχή αποτιμητή σε χρήμα παρέχει τίτλο για την απόκτηση υποθηκής (1263 ΑΚ),

β) η τελεσιδική δικαστική απόφαση που βεβαιώνει (αναγνω-ρίζει ή επιδικάζει) αξίωση παραγράφεται μετά την τελεσιδικία μετά είκοσι χρόνια και αν ακόμη υπαγόταν σε συντομότερη παραγραφή (268 εδ.α' ΑΚ).

γ) κ.ά. (Βλ.Γ.Ράμμο.Στοιχεία.ό.π.σελ.413 υπό III.B).

ΙΒ) Η έννοια (:το εννοιολογικό περιεχόμενο) του δεδικασμένου.(322 Ι και ΙΙ και 324 ΚΠολΔ):

Δεδικασμένο (: ζήτημα) είναι η δεσμευτικότητα (: η δέσμευση), που παράγεται (:γεννάται) από την τελεσιδική απόφαση για τα κριθέντα από την απόφαση αυτή ζητήματα (:θέματα), ήτοι: (Γ.Ράμμος, Εισηγήσεις, παρ.70, σελ.131) η δεσμευτικότητα (: η δέσμευση), που παράγεται (:γεννάται) από την τελεσιδική απόφαση:

α) για τα κριθέντα ζητήματα τύπου και ουσίας, τα οποία αυτή έκρινε θετικά,

δηλ. δεχόμενη την υποβληθείσα (:εκκρεμούσα) αίτηση (:αγωγή) παροχής έννομης προστασίας, ως παραδεκτή , νόμω βάσιμη και ουσία βάσιμη, (και :

1) αναγνωρίζουσα το συγκεκριμένο προσβληθέν ουσιαστικό δικαίωμα της αναγνωριστικής αγωγής, ή

2) αναγνωρίζουσα το συγκεκριμένο προσβληθέν ουσιαστικό δικαίωμα της καταψηφιστικής αγωγής και καταδικάζουσα τον εναγόμενο σε συμμόρφωση προς το δικαίωμα αυτό, ή

3) διαπλάσσουμε το δικαίωμα της διαπλαστικής αγωγής), (Βλ.Κ.Μπέη.ό.π.σελ.-1305 υπό 2.) ή

β) για το κριθέν ζήτημα τύπου, που έκρινε θετικά και για το κριθέν ζήτημα ουσίας, που έκρινε αρνητικά, δηλ. απορρίπτουσα την παραδεκτή αίτηση (:αγωγή) παροχής έννομης προστασίας, ως νόμω αβάσιμη, ή ως νόμω βάσιμη, αλλ' ως ουσία αβάσιμη (:μη αποδειχθείσα), - ή

γ) για το κριθέν ζήτημα τύπου, το οποίο αυτή έκρινε αρνητικά δηλ. απορρίπτουσα την αίτηση (:αγωγή) παροχής έννομης προστασίας, ως απαράδεκτη (δηλ. τύποις, ήτοι γιά λόγους τυπικούς).

ΙΓ) Το δεδικασμένο αποτελεί εφαρμογή της αρχής non bis in idem, που προάγει την ασφάλεια του Δικαίου, την οποία επίσης προάγει η συνέπεια του δεδικασμένου ότι δηλ. "το δεδικασμένο αντί αληθείας έχεται", δηλ. ό,τι είναι δεδικασμένο θεωρείται (:είναι) αληθές.

ΙΔ) Το δεδικασμένο αποτελεί αρνητική διαδικαστική προϋπόθεση της δίκης, δηλ. διαδικαστική προϋπόθεση που δεν πρέπει να υπάρχει, δηλ. η εκ μέρους του εναγομένου προβολή της "ενστάσεως" του δεδικασμένου και η εκ μέρους του Δικαστηρίου αυτεπάγγελτη λήψη σπ'όψη του δεδικασμένου, εμποδίζει οποιοδήποτε μεταγενέστερο δικαστήριο να εξετάσει πάλι την ουσία του ζητήματος, που καλύφθηκε από το δεδικασμένο, διότι ήδη έχει εξετασθεί. (Βλ.-Κ.Κεραμέα,ό.π.σελ.299, υπό 116.Ι. και 300 υπό ΙΙ). Όστε η βασική λειτουργία του δεδικασμένου είναι αρνητική. (=Η αρνητική λειτουργία του δεδικασμένου, πρβλ.Κ.Κεραμέα,ό.π.σελ.299, υπό 116.Ι. και 300 υπό ΙΙ).

ΙΕ) Όταν όμως το αντικείμενο της δεύτερης δίκης δεν ταυτίζεται με το αντικείμενο της πρώτης δίκης, αλλά εξαρτάται νομικά απ' αυτό που κρίθηκε τελεσίδικα, τότε ανακύπτει η θετική λειτουργία του δεδικασμένου. Λ.χ. αν για την απαίτηση του κεφαλαίου υπάρχει δεδικασμένο και με αγωγή ο δικαιούχος του κεφαλαίου ζητά και τους τόκους, τότε στην δίκη για τους τόκους μπορεί να στηριχθεί στο υπάρχον δεδικασμένο για το κεφάλαιο και απαλλάσσεται από το βάρος να αποδείξει την κύρια απαίτηση του κεφαλαίου ως στοιχείο της ήδη επίδικης αξιώσεως του για τους τόκους. (= Η θετική λειτουργία του δεδικασμένου. Βλ. Κ.Κεραμέα,ό.π.σελ.301 υπό ΙΙ).

ΙΣΤ) Επειδή όμως η τελεσίδικη απόφαση υπόκειται λ.χ.σε αναίρεση, αν γίνει δεκτή ασκηθείσα αναίρεση και εξαφανισθεί η τελεσίδικη απόφαση, τότε το εξ αυτής δεδικασμένο ανατρέπεται αναδρομικά, αφ'ής γεννήθηκε (ex tunc). (Βλ. Κ.Κεραμέα,ό.π.σελ.302 υπό ΙΙΙ).

ΙΖ) Αν πάλι παρα την ύπαρξη του δεδικασμένου εκδοθεί νεώτερη αντίθετη απόφαση επί της ουσίας της ίδιας διαφοράς και τελεσιδικήσει, τότε έχουμε δύο αντιφατικά δεδικασμένα.

Στην περίπτωση αυτή γίνεται δεκτό ότι υπερισχύει το νεώτερο δεδικασμένο. (ΕφΑθ 1002/1971, ΑρχΝ, 724, ΕφΑθ3748//1979, ΝοΒ1980.1080(Βλ.Κ.Μπέη,ό.π.σελ.2025-2026).

Αντίθετος ο Κ.Κεραμέας,διότι η εκδοχή αυτή δεν συμβιβάζεται με τους σκοπούς του δεδिकाσμένου,αφού επικυρώνει την παραβίασή του. (Βλ. Κ.Κεραμέας,ό.π.σελ.302 υπό ΙΙΙ)

ΙΗ)Τα αντικειμενικά όρια του δεδिकाσμένου διαγράφονται από τις διατάξεις των άρθρων 322 Ι ,324,330,331, ΚΠολΔ.

ΙΘ) Τα υποκειμενικά όρια του δεδिकाσμένου ρυθμίζονται από τα άρθρα 325,326,327,328 και 329 ΚΠολΔ).

Κ) Τα χρονικά όρια του δεδिकाσμένου. Η δέσμευση του δεδिकाσμένου ισχύει εσαεί και η επίκλησή του μπορεί να γίνει σε μεταγενέστερη δίκη χωρίς χρονικό περιορισμό.

Εξαίρεση εισάγει το άρθρο 334 ΚΠολΔ, το οποίο βλ.κατωτέρω στην παρούσα ερμηνεία. [Βλ. Κ.Κεραμέας, ό.π.σελ.315 υπό (θέμα) 122.]